

SASTERA: FUNGSI DAN KERELEVANAN

Muhammad Haji Salleh

Apa itu "STEM"

- *STEM is an educational curriculum that combines science, technology, engineering, and math. It is meant to be a comprehensive approach; instead of teaching each subject separately, educators aim to incorporate some or all elements of STEM into each project.*

Apa itu "STEAM"

- *STEAM incorporates all the elements of STEM, but adds art to the mix. Examples of common STEAM projects include growing crystal gardens and creating seed necklaces. These projects are science-based, but also incorporate artistic expression.*

Apa itu "STREAM"

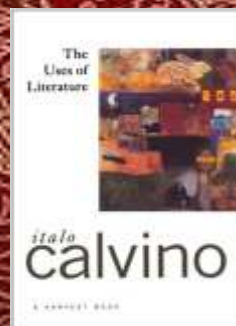
- *reading and writing.*
- *literacy as an essential part of a well-rounded curriculum, as it requires critical thinking as well as creativity*

To Jamaliah, STREAM has the potential to be more approachable and inclusive than STEM. "Incorporating design, art, and reading into STEM is a way for anyone, regardless of their technical ability, to be exposed to STREAM in a highly impactful and engaging way," she says. "It should be accessible to everyone no matter what their background, gender, or comfort level with technology is."

Sastera sebagai Memori Bangsa

- Supaya diingat anak cucuku kita.
- Sejarah sebagai riwayat bangsa, senarai peristiwa dan watak.
- Ini ilmu yang perlu diketahui manusia.
- Supaya hidupnya lebih teratur.
- Untuk mengenali sesuatu bangsa bacalah sasteranya.
- Di sana ada roh, jiwa, perasaan, nilai, sejarah. Hampir semuanya dalam sastera kerana kita menuangkan segalanya ke dalam puisi, hikayat dan cetera
- Winstedt: tak mungkin memahami orang Melayu tanpa membaca pantun.

- Sastera ialah bidang naluriah, yang hadir dalam diri setiap orang manusia.
- Naluri mendengar cerita, naluri mencari penghujung riwayat, ingin tahu kehidupan manusia lain, kesukaan terhadap bahasa yang merdu dan kisah yang memikat, jalan hidup yang bijaksana.
- Seni naluriah yang terdekat kepada semua orang.

Sastera Membawa Faedah

- *Sulalat al-Salatin* – ‘beroleh faedah daripadanya.’
- Sejarah ialah suatu siri peristiwa yang membawa makna dan kesan moral.
- Dapat belajar daripadanya supaya kita lebih arif dan tidak mengulanginya. Disarankan cara menyelesaikan masalah.
- Untuk negara dan juga individu.

Hikayat Hang Tuah

Sulalat al-Salatin

Sulalat al-Salatin

- Ratusan watak yang menjadi teras nilai dan lakuan
 - dari kalangan raja baik dan zalim
 - *Sultan Alauddin, Mahmud
 - *Ulama yang meninggi diri
 - *Peminum tapi sedar-budaya (Tun Mai Ulat Bulu)
 - *Wanita cantik – Tun Teja, Tun Fatimah,
 - *Pemikir – Tun Perak, Sultan Alauddin
 - *Dan genius – pengarang sendiri

Hikayat Hang Tuah

- ... peri mengatakan Hang Tuah yang terlalu amat ceteranya dan terlalu amat bijaksana yang terlalu besarnya pula kebaktian kepada tuannya ...
- MSS 1713 *Hikayat Hang Tuah* Leiden

TRADISI NASKHAH YANG
CANGGIH

Surat daripada Napoleon III
dalam bahasa Melayu

Treaties signed by Alexander Dalrymple with the sultanate of Sulu in the early 1760s were written in English and Malay or Tausug. In Mindanao, during the visit by the British sea captain Thomas Forrest in 1775, the Raja Muda of the sultanate of Maguindanao and his father Fakih Maulana wrote to King George III - See more at:

<http://britishlibrary.typepad.co.uk/asia-and-african/2014/06/two-letters-in-maguindanao.html#sthash.oGxTEz9A.dpuf>

Kain batik dijadikan pembalut mss

Sastera sebagai Wacana Intelektual

- Gagasan
- Pemerian
- Perbincangan
- Sejarah
- Agama

Sastera Melayu mampu jadi instrumen perpaduan

TPM mahu wujud diperkasa lagi bina negara bangsa bersama

KEMENTERIAN Pendidikan dan Kebudayaan Malaysia (KPKB) menegaskan bahawa sastera Melayu mampu menjadi instrumen perpaduan yang memperkasa lagi bina negara bangsa bersama.

KPKB menegaskan bahawa sastera Melayu mampu menjadi instrumen perpaduan yang memperkasa lagi bina negara bangsa bersama. Sastera Melayu mampu menjadi instrumen perpaduan yang memperkasa lagi bina negara bangsa bersama.

Sastera sebagai Terapi

- Menarik perhatian daripada diri dan menimbang situasi orang lain.
- Menyimpul bahawa ada orang yang lebih sengsara dan sedih daripada pembaca.
- Katarsis – penyucian diri melalui sastera.
- Tangisan, kesedaran, dan penemuan cara menyelesaikan masalah.
 - * Humor – melihat dunia dengan mata yang lebih ringan dan berimbang

Tema-tema Sastera Antarabangsa

- *Hamlet*: perasa, perenung dan pemikir.
- *King Lear*: ayah yang menderita kerana merasa tidak dihargai
- *Macbeth*: isteri yang ambisius supaya suami jadi raja dan berkuasa
- *Genji Monogatari*: jalur panjang yang menjadi permainan takdir
- *I La Galigo* (10 jilid): liku-liku takdir raja dan Bangsa Bugis.
- *Tale of Kieu*: derita seorang wanita, derita Vietnam

Watak dalam Sastera

Jumlah dan julat yang sangat besar – lebih daripada yang mungkin kita alami sebagai individu

Tidak hitam putih – seperti di televisyen tapi bayank yang kelabu, hijau pudar, berkulat, dan gemilang, jahat tapi tidak ingin menyesal, pembohong, si bodoh, si bodoh pintar, yang rendah diri dan baik/jahat

Semua kombinasi dan bayangan sebenar manusia sebenar

Peranan Sastera

- Membina bakat pencerita/pengarang – yang menyusun kisah manusia dengan saksama.
- Memberi contoh cara berbahasa yang baik dan halus – ribuan contoh keadaan.
- Membina manusia yang berfikir dan berperasaan yang berimbang dengan contoh.
- Membina penentang yang melawan penurut
- Pemikir dan ‘rebel’.
- Chairil Anwar
Isi gelas sepenuhnya latas kosongkan
Tembus jelajah dunia dan balikkan
Peluk kucup perempuan, tinggalkan kalau merayu
Pilih kuda paling liar, pacu laju ...
- Pantun Sarawak
Sayang dewa membuang dewi,
Sedikit kapur banyak gambir;
Banyak bohong buat sendiri,
Sedikit tutur banyak sindir.

- Sastera menyimpan genius bangsa – cara dan istiadat, adat dan kecenderungan, sudut pandangan dan konsepsi alam dan masyarakat.
- Sastera - bahasa unggul, padat dan menujam ke dasar makna, pembaca biasanya lebih mahu berakit di alur cerita dan setelah karya dibaca maka buku dilepaskan. Sastera baik mengekor kita, bukan saja dengan dengung muziknya tapi maknanya. Dengarlah puisi Amir Hamzah, Usman Awang, Baha Zain, Kemala, Zurinah Hassan, Siti Zainon

Sastera sebagai Pelipur

- Rawan, kesedihan, peringan tanggungan psikologikal
- Kisah percintaan yang indah, lara dan menghadapi kesusahan Dandan Setia dan lain-lain
 - *Humor – cerita folklore, binatang, namun bertemakan hidup manusia
- Semuanya melalui cerita dan bahasa

Sastera sebagai Penyimpan Ilmu Bangsa/Tempatan

- Dari adat istiadat, sejarah, salasilah, kepada etno-sains, etno matematik, etno-botani, perhutanan, kepada ilmu kelautan, perkapalan, rempah ratus.
- Perubatan tradisional – dari herba, urut kepada main puteri.
- Cara perhubungan peribadi yang lembut dan berbudi.
- Ilmu berahi dan kasih sayang.
- Brainspickings mencadangkan:-
Kalau mahu cari pasangan hidup, pilihlah yang membaca sastera. Sebabnya, dia lebih terbuka, lebih biasa menimbang soalan dan juga terdedah kepada banyak jenis manusia. Maka dia lebih lentur dan terbuka. Dan biasa menangani berbagai-bagai perasaan dan keadaan.

Sumbangan Sastera kepada Dunia

- Sastera Melayu antara terbesar di dunia.
- Dan inilah juga sumbangan kita yang paling canggih kepada dunia.
- *Sulalat al-Salatin* dan *Hikayat Hang Tuah* diterjemahkan ke bahasa Inggeris, Rusia, dan Jerman.
- Pantun juga diterjemahkan kepada pelbagai bahasa dan sedang hidup dalam siber – panotum, pantoun.

Pantoum by Randall Mann

If there is a word in the lexicon of
love,
it will not declare itself.
The nature of words is to fail
men who fall in love with men.

It will not declare itself,
the perfect word. Boyfriend seems
ridiculous:
men who fall in love with men
deserve something a bit more formal.

The perfect word? Boyfriend?
Ridiculous.
But partner is . . . businesslike—
we deserve something a bit less
formal,
much more in love with love.

But if partner is businesslike,
then lover suggests only sex,
is too much in love with love.
There is life outside of the bedroom,

and lover suggests only sex.
We are left with roommate, or friend.
There is life, but outside of the
bedroom.
My friend and I rarely speak of one
another.

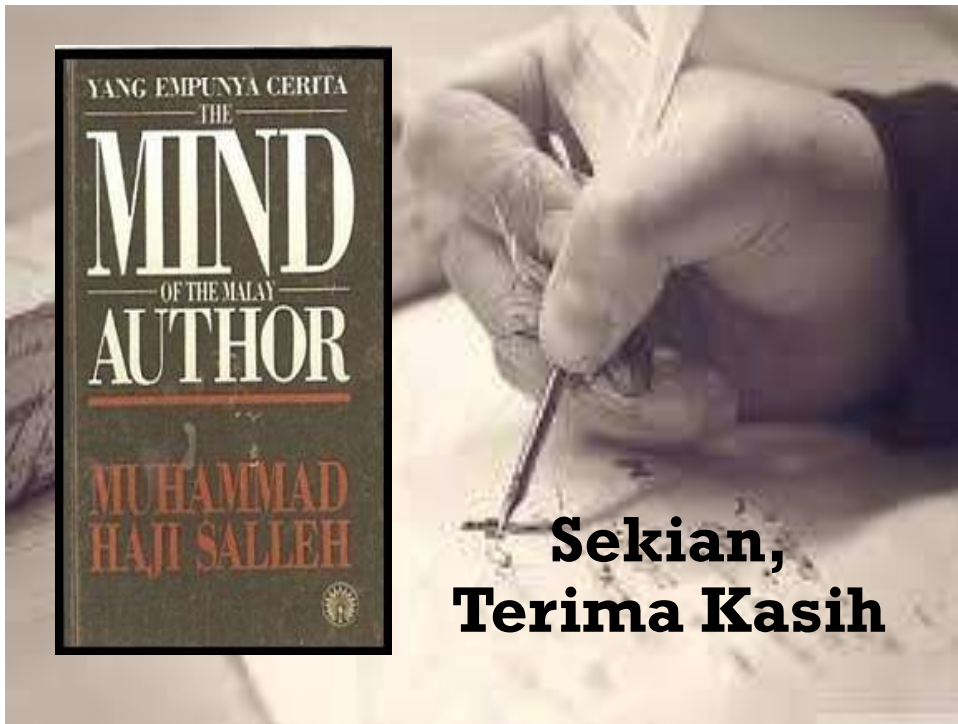
To my left is my roommate, my friend.
If there is a word in the lexicon of
love,
my friend and I rarely speak it of one
another.
The nature of words is to fail.

Harmonie du soir

Voici venir les temps où vibrant sur sa tige
 Chaque fleur s'évapore ainsi qu'un encensoir;
 Les sons et les parfums tournent dans l'air du soir;
 Valse mélancolique et langoureux vertige!
 Chaque fleur s'évapore ainsi qu'un encensoir;
 Le violon frémit comme un coeur qu'on afflige;
 Valse mélancolique et langoureux vertige!
 Le ciel est triste et beau comme un grand reposoir.
 Le violon frémit comme un coeur qu'on afflige,
 Un coeur tendre, qui hait le néant vaste et noir!
 Le ciel est triste et beau comme un grand reposoir;
 Le soleil s'est noyé dans son sang qui se fige.
 Un coeur tendre, qui hait le néant vaste et noir,
 Du passé lumineux recueille tout vestige!
 Le soleil s'est noyé dans son sang qui se fige...
 Ton souvenir en moi luit comme un ostensor!
 — Charles Baudelaire

Cadangan Memanjangkan Minat Sastera

1. Mengumpul cerita tradisional tentang:
 - I. Laut
 - II. Sungai
 - III. Bukit dan gunung
 - IV. Desa dan kampung
 - V. Haiwan
2. Mengumpul pantun, syair, mantera, lagenda, peribahasa dan buat analisis tentangnya.
3. Kaji manuskrip yang terdapat di Malaysia dan luar negara. Terutama yang belum ditranskripsikan.
4. Kaji epik Iban dan suku-suku aslian lainnya.
5. Kaji unsur keindahan dalam sesebuah teks/cerita.
6. Kaji kepengarangan dan cara mempelajari kemahiran bercerita.
7. Kaji karya-karya mutakhir pengarang/penyair.
8. Kaji kritikawan Malaysia yang penting.
9. Kerelevanan sastera dalam pendidikan, pentadbiran dan dunia perniagaan.

**Sekian,
Terima Kasih**